

VENDIM
Nr. 9, datë 4.2.2015

**MBI MIRATIMIN E MARRËVESHJES MIDIS KESH SHA DHE OST SHA PËR
SIGURIMIN E SHËRBIMEVE NDIHMËSE DHE TË BALANCIMIT TË SISTEMIT
ELEKTROENERGJETIK**

Në mbështetje të nenit 8, pika 2, nenit 9, nenit 26, pika 1; nenin 35, pika 1, germa“b” dhe pika 2, germa“b”, si dhe neni 41, pika 3, germa“ç”, të ligjit nr. 9072, datë 22.5.2003, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar, 5.2 (i) dhe pika 7, germa“P”, paragrafi 4 të Modelit të Tregut të Energjisë Elektrike, të miratuar me VKM-në nr. 338, datë 19.3.2008, i ndryshuar, kapitullit V të Rregullave të Tregut të Energjisë Elektrike të miratuara me vendimin e Bordit të Komisionerëve të ERE-s, nr. 68 datë 23.6.2008, të ndryshuar, Bordi i Komisionerëve i Entit Rregullator të Energjisë në mbledhjen e tij të datës 4.2.2015, pasi u njoh me relacionin e përgatitur nga drejtoritë teknike të ERE-së, mbi kontratën “Për sigurimin e shërbimeve ndihmëse dhe të balancimit të sistemit elektroenergjetik” për vitin 2015 ndërmjet shoqërisë KESH sh.a. dhe shoqërisë OST sh.a.;

konstatoi se:

1. Palët e kësaj marrëveshje janë subjekte juridike të legjitimuara për nënshkrimin e marrëveshjes “Për sigurimin e shërbimeve ndihmëse dhe të balancimit të sistemit elektroenergjetik” duke pasur parasysh që:

- Shoqëria KESH sh.a. është licencuar në aktivitetin e prodhimit të energjisë elektrike me vendimin e Bordit të Komisionerëve të ERE-s nr. 23, datë 25.3.2009.

- Shoqëria OST sh.a. është licencuar në aktivitetin e transmetimit të energjisë elektrike me vendimin e Bordit të Komisionerëve të ERE-s nr. 24, datë 26.3.2009

2. Marrëveshja është e nënshkruar nga të dyja palët.

Për gjithë sa më sipër Bordi i Komisionerëve të ERE-s,

VENDOSI:

1. Miratimin e marrëveshjes “Për sigurimin e shërbimeve ndihmëse dhe të balancimit të sistemit elektroenergjetik”, për vitin 2015, bashkëlidhur këtij vendimi

2. Ngarkohet Drejtoria Juridike dhe e Mbrojtjes së Konsumatorit të njoftojë palët për këtë vendim.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe i shtrin efektet nga data 1 janar 2015 deri në datën 31 dhjetor 2015.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI
Petrit Ahmeti

KONTRATË
PËRSIGURIMIN E SHËRBIMEVE NDIHMËSE DHE TË BALANCIMIT TË
SISTEMIT ELEKTROENERGJETIK

NDËRMJET

OPERATORIT TË SISTEMIT TË TRANSMETIMIT SHA

(më poshtë referuar si “OST” sh.a.)

Adresa: Bulevardi “Bajram Curri”, Rruga “Viktor Eftimiu” Tiranë

dhe

KORPORATËS ELEKTROENERGJETIKE SHQIPTARE

(më poshtë referuar si KESH sh.a.)

Adresa: Blloku “Vasil Shanto”, Tiranë

OST sh.a. dhe KESH sh.a. më poshtë referuar si “palët”

Tiranë, _____2014

Baza ligjore

a) Baza ligjore për hartimin dhe nënshkrimin e kësaj kontrate është ligji nr.9072, datë 22.5.2003 “Për sektorin e energjisë elektrike” (i ndryshuar);

b) Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 338, datë 19.3.2008 “Për miratimin e modelit të tregut të energjisë elektrike”;

c) Kodi i Rrjetit të Transmetimit, i miratuar dhe i ndryshuar me vendim të Bordit të Komisionerëve të Entit Rregullator të Energjisë vendim nr.123, datë 24.10.2008;

d) Rregullat e Tregut të Energjisë Elektrike miratuar me vendimin e Bordit të Komisionerëve të Entit Rregullator të Energjisë (ERE) nr.68, datë 23.6.2008 “Rregullat e tregut të energjisë elektrike”;

e) Vendimi nr.24, datë 26.3.2009, me të cilin Enti Rregullator i Energjisë (ERE) ka vendosur rinovimin e licencës për transmetimin e energjisë elektrike, OST sh.a.;

f) Vendimet nr.23, datë 25.3.2009, nr. 10, datë 6.2.2014, dhe nr. 34, datë 13.5.2014, me të cilat Enti Rregullator i Energjisë (ERE), ka vendosur rinovimin përkatësisht të licencave për prodhimin, furnizimin publik me shumicë, dhe tregtimin e energjisë elektrike, KESH sh.a.;

Palët bien dakord si më poshtë vijon:

Neni 1 Përkufizime

Përveç rasteve të përcaktuara ndryshe në këtë kontratë ose kur konteksti e kërkon ndryshe, të gjithë termat e mëposhtëm do të kenë kuptimin e përcaktuar në këtëpërkufizime:

“Kontratë”do të thotë kjo kontratë dhe të gjitha ndryshimet që mund t'i bëhen kësaj kontratë sëbashku me anekset dhe çdo dokumentacioni bashkëlidhur. “Data e fillimit”do të thotë dita nga e cila kontrata fillon të bëhet efektive.

“Muaji” do të thotë periudha kohore, e cila fillon në orën 00:00 të ditës së parë kalendarike të muajit dhe mbaron në orën 24:00 të ditës së fundit kalendarike të po atij muaji.

“Viti” do të thotë periudha kohore, e cila fillon në orën 00:00 të ditës së parë të vitit kalendarik dhe mbaron në orën 24:00 të ditës së fundit të po atij viti kalendarik

“OST sh.a”është Operatori i Sistemit të Transmetimit të Energjisë Elektrike, i cili operon bazuar në licencën e dhënë nga ERE.

“KESH sh.a” – Korporata Elektroenergjetike Shqiptare, i cili operon bazuar në licencën e dhënë nga ERE.

“Palët” do të thotë OST sh.a. dhe KESH sh.a.

“ERE” – Enti Rregullator i Energjisë.

“Sistemi i transmetimit” është një sistem linjash, strukturash mbështetëse dhe pajisjesh transformuese e kontrolluese, që përdorënpër transmetimin e energjisë elektrike.

“Sistemi elektroenergjetik” është një sistem i ndërlidhur, i përberë nga centralet e prodhimit të energjisë elektrike, linjat, nënstacionet dhe pajisjetshpërndarëse, për transmetimin dhe shpërndarjen e energjisë elektrike te konsumatorët.

“Pjesëmarrës në tregun e energjisë elektrike” do të thotë një person i licencuar ose i autorizuar nga ERE për të marrë pjesë në tregun shqiptar të energjisë elektrike me funksione të specifikuar.

“Shërbime ndihmëse” ku përfshihet dhe energjia balancuese, janë të gjitha shërbimet e nevojshme për operimin e sistemit të transmetimit dhe që bëjnë të mundur: i) ruajtjen e qëndru-eshmërisëstatike të sistemit elektroenergjetik; ii) respektimin e programit të shkëmbimeve ndërkufitare; iii) mbajtjen e niveleve të tensionit brenda niveleve të lejuara; dhe iv) rivendosjen e sistemit elektroenergjetik kur ka rënie të pjesshme ose të plotë, në rastin e avarive të mëdha.

“Rezerva e rregullimit primar të frekuencës” është ajo rezervë që në rast të devijimit të frekuencës nga vlerat e lejuara, aktivizohet automatikisht dhe plotësisht brenda 30 sec, duke vazhduar të jetë efektive për rreth 15 min, nëpërmjet kontrollit automatik RASH (Rregullatori Automatik i Shpejtësisë) të çdo agregati që mbahet vazhdimisht në punë.

“Rezerva e rregullimit sekondar frekuence/fuqi aktive” është ajo rezervë që me shfaqjen e devijimit të frekuencës dhe/ose shkëmbimit të energjisë nga vlerat e lejuara dhe të skeduluara, vihet në punën mënyrë automatike pas rreth 30 sec dhe shfrytëzohetplotësisht brenda një intervali jo më të madh se 15 min.

“Rezerva e rregullimit terciar” është rezervë joautomatike që aktivizohet me kërkesë të Operatorit të Sistemit. Rezerva terciare përbëhet nga pjesa e sinkronizuar (në rrotullim) dhe pjesa e pasinkronizuar që duhet të bëhet eficiente brenda një intervali prej rreth 10 minutash, dhe shërben për mbajtjen në eficientë të rezervës rrotulluese, si dhe përballimin e incidenteve të mundshme në gjenerim.

“Rezerva rrotulluese” kjo rezervë përbëhet nga rezerva e rregullimit primar, rezerva e rregullimit sekondar, dhe pjesa e sinkronizuar e rezervës së rregullimit terciar.

“Njësi balancimi”një njësi gjeneruese e aftë për të bërë oferta dhe propozime për mekanizmin e balancimit.

“Mekanizmi i balancimit” një mekanizëm i operuar nga Operatori i Tregut të OST nëpërmjet të cilit pranohen oferta dhe propozime me qëllim që të arrihet balancimi fizik i SEE.

“Disbalanca” është diferenca midis fluksit të energjisë të përcaktuar nga një kontratë dypalëshe (p.sh.,nominimi fizik i programit) dhe fluksit aktual të matur të energjisë, për një orë të caktuar.

“Përfaqësues i autorizuar” është person i ngarkuar zyrtarisht nga përfaqësuesi ligjor i kompanive OST sh.a. dhe KESH sh.a. për të garantuar zbatimin e kësajkontrate.

“Tarifat e shërbimeve ndihmëse”një listë tarifash të miratuara nga ERE.

“Tarifat e shërbimit të balancimit”tarifat e përcaktuara në Rregullat e Tregut të Energjisë Elektrike të miratuara nga ERE.

“Faturë paraprake” për efekt të kësaj kontrate me fatura paraprake do të kuptohet dokumenti shkresor, i dërguar nga OST sh.a., i cili përmban përcaktimet e bëra në nenin 11.

“Faturë tatimore” për efekt të kësaj kontrate me faturë do të kuptohet fatura tatimore për sigurimin e shërbimeve ndihmëse dhe të balancimit, i cili përmban përcaktimet e bëra në nenet 11 dhe 13.

Neni 2

Objekti i kontratës

Objekt i kësaj kontrate është përcaktimi i të drejtave dhe detyrimeve të palëve për skedulimin, deklarimin dhe garantimin në sasinë dhe cilësinë e kërkuar të shërbimeve ndihmëse dhe shërbimet e balancimit. Mënyrën e llogaritjes dhe faturimin e shërbimeve ndihmëse dhe shërbimeve të balancimit.

Neni 3

Detyrimet e KESH sh.a.

3.1 KESH sh.a. merr përsipër të sigurojë shërbimet ndihmëse dhe shërbimet e balancimit për OST sh.a., nësasinë dhe kohën e kërkuar prej saj dhe sipas kushteve të përcaktuara në këtë kontratë.

3.2 Kjo kontratë për sigurimin e shërbimeve ndihmëse dhe sigurimin e shërbimit të balancimit ka prioritet mbi të gjitha kontratat e tjera të shitjeve që bëhen nga KESH sh.a.

Neni 4

Shërbimet ndihmëse që sigurojnë kontrollin e frekuencës dhe programin e shkëmbimit

KESH sh.a. merr përsipër të sigurojë shërbimet ndihmëse sipas përcaktimeve të paraqitura në anekset e kësajkontrate.

Neni 5

Shërbimet ndihmëse që sigurojnë gjenerimin/absorbimin e fuqisë reaktive, mbajtjen e niveleve të tensionit

5.1 KESH sh.a. merr përsipër të sigurojë që gjenerimin/absorbimin e fuqisë reaktive, do të garantohet nga njësitë gjeneruese, me kërkesën e QendrësDispeçer të OST sh.a. në përputhje me kushtet e lidhjes me rrjetin e transmetimit.

5.2Në bazë të studimeve mbi shpërndarjen e fluksit dhe nivelet e tensionit, Qendra Dispeçer e OST sh.a. udhëzon njësitë gjeneruese të KESH sh.a. të mbajnë nivele tensioni të specifikuara në pikat e lidhjes së tyre me sistemin e transmetimit.

5.3 Kërkesat minimale për njësitë gjeneruese të KESH sh.a. që do të marrin pjesë në sigurimin e shërbimeve ndihmëse përcaktohen në aneksin 2.

Neni 6

Mundësia për ristartim

6.1 KESH sh.a. merr përsipër të mbajë grupe diesel në të tri centralet e saj, për të mundësuar ristartimet e tyre në mungese të tensionit në pikën e lidhjes me rrjetin e transmetimit.

6.2 KESH sh.a. duhet të garantojë që grupet diesel në secilin prej centraleve, duhet të jenë në kushte të mira dhe në gatishmëri në çdo kohe, në mënyrë që agregatet të startohen pa fuqi të jashtme nga Sistemi i Transmetimit.

Mossigurimi i shërbimeve ndihmëse

7.1 Nëse KESH sh.a. nuk siguron shërbimet ndihmëse të përcaktuara në këtë kontratë, do të jetë përgjegjës për mbulimin e kostove të OST sh.a. për zëvendësimin dhe sigurimin e këtyreshërbimeve, nëpërmjet programeve të kompensimit.

7.2 Kompensimi i devijimeve nga programi i shkëmbimit, i livrimit të energjisë në rrjetin interkonektiv ose i tërheqjes së energjisë nga rrjeti interkonektiv, jashtë programit të shkëmbimit, bëhet nëpërmjet programeve të kompensimit, që llogariten nga Qendra Koordinatave e Rajonit, me bazë javore, dhe janë të detyrueshme për t'u zbatuar nga çdo zone kontrolli (OST), për t'u livruar/tërhequr nga rrjeti interkonektiv, sipas tarifave (blloqe orare) të ENTSO-E.

**Detyrimet e OST sh.a.
(për shërbimet ndihmëse)**

OST sh.a. do të dërgojë në KESH sh.a. skedulim vjetor jo më vonë se 1(një) dhjetori për vitin pasardhës, skedulim mujor jo më vonë se 10 ditë përpara fillimit të muajit për muajin pasardhës, të cilët do të paraqesin në mënyrë indikative kapacitetin në MW të rezervës së sinkronizuar (automatike dhe joautomatike). Skedulimi javor do të dërgohet jo më vonë se ora 12:00 am e ditës së fundit të punës (e premte) për javë pasardhëse. Ky skedulim do të përcaktojë, për ditën e mesatarizuar të javës së ardhshme, kapacitetin në MW me bazë orare, të kapacitetit rezervë të rregullimit sekondar (automatik) për të dy drejtimet rritje/ulje, dhe të kapacitetit rezervë të rregullimit terciar (joautomatik) për të dy drejtimet rritje/ulje. Gjithashtu, skedulimi do të tregojë afërsisht numrin e orëve kur për agregatat në punë mund të kërkohej të punojnë në regjim mbiëksitimi ose nënëksitimi, brenda kurbës sëmundësisë të çdo agregati. Normalisht ky skedulim është i vlefshëm për të gjitha ditët e javës në avancë. Në rast se do të ketë ndryshime të regjimit të punës (ngarkesës së parashikuar të vendit), OST-ja mund të emetojë skedulimin e ri, gjithmonë përpara orës 12:00 të ditës korente, për ditën në avangë.

Kontrolli, monitorimi dhe testimi

Aktivitetet e kontrollit monitorimit dhe testimit për njësitë gjeneruese, që do të marrin pjesë në sigurimin e shërbimeve ndihmëse, do të realizohen në përputhje me pikën IV.12 të Kodit të Rrjetit. Në veçanti, monitorimi i kapacitetit rezervë do të bëhet nëpërmjet sistemit SCADA që është disponibël si për operatorin e OST-së ashtu edhe për operatorin e KESH-it për centralet e tij. Vlerësimi i disponibilitetit dhe i aftësisë rregulluese të kapacitetit rezervë në kohë reale, do të bëhet nëpërmjet treguesit të devijimit nga programi i shkëmbimit (ACE), që normalisht duhet të jetë brenda intervalit ± 10 MW.

Çmimi për sigurimin e shërbimeve ndihmëse

10.1 Çmimi për shërbimet ndihmëse do të jetë çmimi që do të miratohet nga ERE, bazuar në metodologjinë që do të miratojë kjo e fundit për përcaktimin e çmimit për ofrimin e shërbimeve ndihmëse.

10.2 Palët bien dakord që çdoçmim dhe/ose tarife e re që do të përcaktohet nga ERE përgjatë afatit kohor të vlefshmërisë së kësaj kontrate, apo ndryshime të tjera në aktet rregullatore, do të zbatohet nga palët pa pasur nevojën e amendimit të kontratës.

Llogaritja/matja, faturimi i shërbimeve ndihmëse

11.1 Brenda datës 10 të çdo muaji, për muajin paraardhës, OST-ja do të përgatisë dhe dërgojë në KESH një faturë paraprake me informacionin e nevojshëm për sasinë e shërbimeve ndihmëse të vendosura në dispozicion të saj nga ana e KESH-it. Fatura paraprake do të shoqërohet me tabelat përkatëse që japin informacion për çdo central/agregat, me bazë orare, për kapacitetin max të mundshëm të gjenerimit, kapacitetin min të mundshëm të gjenerimit, energjinë e gjeneruar, kapacitetin rezervë në drejtimin rritje të gjenerimit, kapacitetin rezervë në drejtimin ulje të gjenerimit, si dhe kapacitetin e rezervës të kërkuar nga OST-ja në skedulimet javore të muajit.

11.2 Energjia e prodhuar nga çdo agregat do të vlerësohet nga regjistrimet e sistemit të matjes (qendra e menaxhimit të energjisë në OST), me bazë orare. Kapaciteti rezervë në drejtimin rritje do të vlerësohet si diferencë e kapacitetit max të mundshëm me energjinë e prodhuar në orën përkatëse. Kapaciteti rezervë në drejtimin ulje do të vlerësohet si diferencë e energjisë së prodhuar me kapacitetin min të mundshëm në orën përkatëse. Këto të dhëna (vlerësime) do të përdoren për verifikimin e kapacitetit rezervë disponibël në orët kur devijimi nga programi i shkëmbimit (ACE) do të rezultojë më i madh se ± 20 MW. Në rast se për orët e identifikuar me $ACE > \pm 20$ MW, do të rezultojë mosdisponibiliteti i kapacitetit rezervë në drejtimin respektiv rritje (+), ulje (-), në masën më shumë se $\frac{1}{2}$ e kapacitetit të kërkuar nga OST-ja në orën përkatëse, atëherë këto orë do të reduktohen nga numri total i orëve të muajit përkatës për të cilin bëhet llogaritja e shumës që duhet të faturohet për disponibilitetin e kapacitetit rezerve, sipas drejtimit respektiv në rritje/ulje. Përthjeshtësi në llogaritje dhe paraqitje, kapaciteti rezervë, sipas llojit sekondar/terciar dhe drejtimit në rritje/ulje, do të vlerësohet me një vlerë të vetme, që paraqet mesataren e kapacitetit të kërkuar nga OST-ja për çdo orë të muajit, bazuar në skedulimin javor me bazë orare që i dërgohet KESH-it nga ana e OST-së. Me fiksimin e këtyre parametrave, pra të kapacitetit mesatar dhe numrit të orëve kur është bërë disponibël ky kapacitet, llogaritja e shumës që do të paguhet, bëhet sipas formulës:

$$\text{Shuma [€]} = \text{kapaciteti [MW]} \times (\text{numri i orëve}) \times \text{çmimi [€/MWh]}$$

11.3 Me marrjen e faturës paraprake nga OST-ja, brenda 5 ditëve, KESH-ipërgatitfaturën (tatimore) sipas rregullave të faturimit në fuqi, dhe e dërgon në OST.

Meqenëse të dhënat (SCADA dhe rezultatet e matjes) për kryerjen e llogaritjeve janë të njëjta për të dyja palët, nuk pritet të ketë mosmarrëveshje (diferenca) për saktësinë e llogaritjeve në faturën paraprake. Në rast se një gjë e tillë do të ndodhë, palët fillojnë një proces identifikimi dhe sqarimi të bazuar në tabelat shoqëruese me bazë orare për çdo agregat, deri sa të arrijnë në sinkronizimin e rezultateve.

Neni 12

Shërbimi i balancimit

12.1 OST-ja siguron energjinë balancuese të nevojshme për të mbuluar disbalancat e krijuara nga pjesëmarrësit e tregut, nga KESH sh.a. nëpërmjet kësaj kontrate.

12.2 Shërbimi i disbalancës së energjisë sigurohet kur ka një diferencë ndërmjet sasisë së prodhimit që është programuar një ditë më parë ose që është prodhuar në kohë reale dhe të konsumit (ngarkesës) në kohë reale. Ai përfshin devijimet nga programet e transaksioneve dypalëshe. Ai mbulon, gjithashtu, flukset e paparashikuara të energjisë në sistem (për shembull nga sistemet jashtë Shqipërisë).

12.3 Një gjenerator është në disbalancë negative kur gjenerimi i tij i matur është më i vogël se livrimi i tij i kontraktuar.

12.4 Një furnizues (i kualifikuar/klient i kualifikuar/OSSH) është në disbalancë negative kur konsumi i tij matur është më i madh se kërkesa e tij e kontraktuar.

12.5 Një gjenerator është në disbalancë pozitive kur gjenerimi i tij i matur është më i madh se livrimi i tij i kontraktuar.

12.6 Një furnizues (i kualifikuar/klient i kualifikuar/OSSH) është në disbalancë pozitive kur konsumi i tij i matur është më i vogël se kërkesa e tij e kontraktuar.

12.7 Disbalancat brenda nivelit të përcaktuar në Rregullat e Tregu të Energjisë Elektrike do të kompensohen në natyrë në bazë në javën pas operimit.

Neni 13

Çmimi i energjisë për sigurimin e shërbimit të balancimit

13.1 Çmimi i energjisë së disbalancimit është çmimi me të cilin energjia e balancimit do të paguhet.

13.2 Çmimi për energjinë balancuese do të jetë çmimi i llogaritur sipas Rregullave të Tregut të miratuar nga ERE, ku:

a) Çmimi i energjisë balancuese llogaritet për çdo muaj me çmimin maksimal të blerjes së energjisë elektrike në tregun e parregulluar nga KESH sh.a. plus 10% të këtij çmimi ose në mungesën e tij me çmimin e blerjes së energjisë elektrike nga FPSH-ja prej prodhuesve të vegjël, HEC-eve të rinj koncensionar, të miratuar nga ERE plus 20% të këtij çmimi, për disbalancat negative.

b) Çmimi i energjisë balancuese në rastet e disbalancave pozitive do të jetë çmimi i gjenerimit publik.

13.3 Palët bien dakord që çdo çmim dhe/ose tarife e re që do të përcaktohet nga ERE përgjatë afatit kohor të vlefshmërisë së kësaj kontrate, apo ndryshime të tjera në aktet rregullatore, do të zbatohet nga palët pa pasur nevojën e amendimit të kontratës.

Neni 14

Llogaritja/matja, faturimi i energjisë për shërbimin balancues

14.1 Çdo muaj, OST sh.a. do të bëjë shumën aritmetike të 24 orëve të disbalancave disbalancave (pozitive dhe negative) mujore.

14.2 Brenda datës 5 të muajit $n+1$, KESH sh.a. i dërgon OST sh.a. çmimin mesatar (të ponderuar) të importeve të energjisë elektrike për muajin n .

14.3 OST sh.a. brenda datës 10 të muajit $n+1$ do t'i dërgojë KESH sh.a. faturën përkatëse. Në llogaritjen e pagesave OST sh.a. do të përdorë kursin mesatar të këmbimit të euro/lekë të muajit n të publikuar nga Banka e Shqipërisë.

Neni 15

Pagesa e shërbimeve ndihmëse dhe energjisë për shërbimin balancues

15.1 OST-ja do të kryejë pagesën në KESH sh.a. kundrejt vlerave të faturave mujore përkatëse për shërbimet ndihmëse. Pagesa do të bëhet brenda ditës së 30 të muajit kalendarik në të cilën është lëshuar secila prej faturave nga KESH sh.a.

15.2 Vonesa në kryerjen e pagesës: Nëse OST sh.a. dështon në kryerjen e pagesës brenda afatit të përcaktuar në këtë kontratë, shpërblimi për dëmet e shkaktuara si rezultat i vonesës, konsiston në pagimin e kamatëvonesës në masën e: Për gjashtëmujorin e parë të vitit, sa norma e interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes (REPO dhe REPO të anasjella), miratuar me vendimin e Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë në mbledhjen e fundit të vitit paraardhës, duke i shtuar 8 (tetë) pikë përqindjeje dhe për gjashtëmujorin e dytë, sipas normës së miratuar me vendimin e Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë në mbledhjen e fundit përpara datës 1 korrik të vitit korrent, duke i shtuar 8 (tetë) pikë përqindjeje. Kamatëvonesa paguhet pa qenë i detyruar që KESH-i të provojë ndonjë dëm. Në llogaritjen e kamatëvonesës nuk përfshihet data kur kryhet pagesa. Vlera totale e kamatëvonesave të aplikuara për çdo faturë nuk mund të kalojë vlerën e vetë faturës.

Neni 16

Mospërformanca për shkak të forcës madhore

16.1 Përveç se kur specifikohet ndryshe në këtë kontratë, “forca madhore” për qëllimet e kësaj kontrate do të thotë një ngjarje jashtë kontrollit të arsyeshëm të një pale që e pengon atë palë të realizojë disa ose të gjitha detyrimet e kësaj kontrate. Ngjarjet e forcës madhore do të përfshijnë pa kufizim:

a) Një ngjarje ose një akt natyror ose shoqëror që ndodh në vend, si: tërmetet, ciklonet, rrufetë, përmbytjet, shpërthimet vullkanike, zjarret, lufta, konfliktet e armatosura, kryengritjet, aktet terroriste, të cilat pengojnë secilën palë të përmbushë detyrimet e saj sipas kësaj kontrate, si dhe akte ose ngjarje të tjera, të cilat janë jashtë kontrollit të mundshëm të një pale dhe nuk ndodhin për faj të saj dhe që pala nuk është në gjendje t'i eliminojë ato, edhe pse ka ushtruar siç duhet aftësitë, përpjekjet dhe kujdesin e saj, si dhe rastet e parashikuara nga neni 47 i ligjit nr. 9072 të datës 22.5.2003 “Për sektorin e energjisë elektrike” (i ndryshuar).

16.2 Nëse një palë pengohet plotësisht ose pjesërisht për shkak të forcës madhore, në kryerjen e detyrimeve të saj për livrim dhe pranim sipas kësaj kontrate dhe kjo palë respekton kërkesat e pikës 13.3 të këtij neni, do të konsiderohet se nuk ka ndodhur asnjë shkelje ose mospagim nga ana e palës Pretenduese dhe ajo do të çlirohet nga këto detyrime për atë periudhë kohore që kjo forcë madhore e pengon performancën e saj. Asnjë detyrim për të paguar demet (zhdëmtimet për paaftësinë për livrim dhe pranim) nuk do t'i kërkohet dhe merret palës lidhur me sasinë e palivruara respektivisht të pamarra si rezultat i forcës madhore.

16.3 Sa më shpejt që të jetë e mundur, pasi kontakton forcën madhore, palaqë kërkon përrjashtëm nga detyrimet e veta, do të njoftojë palën tjetër për ngjarjen e forcës madhore dhe, për aq sa është e mundur do t'i sigurojë një vlerësim jodetyrues mbi zgjatjen dhe kohëzgjatjen e pritshme të paaftësisë së saj performuese. Pala pretenduese do të përdorë gjithë përpjekjet ekonomikisht të favorshme dhe të ligjshme për të lehtësuar efektet e forcës madhore dhe gjatë vazhdimit të forcës madhore, do t'i sigurojë palë tjetër të dhëna të përditësuara, mbi zgjatjen dhe kohëzgjatjen e pritshme të paaftësisë performuese.

Garancitë dhe mbështetja e kredisë

17.1 Shitësi dhe blerësi janë të detyruar të lëshojnë në kuadrin e kësaj kontrate përkatësisht:

Blerësi një garanci financiare dhe shitësi një garanci performance, sipas termave të mëposhtëm:

a) Garancia financiare: Për të mbuluar risqet e aftësisë paguese të blerësit ndaj shitësit lidhur me sasinë e energjisë elektrike të livruar për të siguruar plotësimin e menjëhershëm të të gjitha detyrimeve të tjera që rezultojnë nga kjo kontratë, Blerësi do të ketë ngurtësuar, 10 ditë kalendarike përpara muajit përkatës të livrimit, në favor të shitësit, garancinë bankare në vlerën monetare që i korrespondon $\frac{1}{2}$ të sasisë mesatare mujore të energjisë elektrike të planifikuar, e cila do të jetë e vlefshme deri në datën e fundit të muajit pasardhës të muajit të livrimit të energjisë me çmim shitje të përcaktuar sipas kësaj kontrate. Garancia bankare duhet të lëshohet nga një bankë e nivelit të dytë të licencuar në vend.

b) Garancia e performancës: Në rast se shitësi dështon të përmbushë detyrimet e tij për livrimin e energjisë elektrike sipas skedulit të paraqitur nga blerësi, për më shumë se tri ditë radhazi, atëherë blerësi ka të drejtë të kërkojë nga shitësi vendosjen e një garancie performance në formën e një garancie financiare në një nga bankat e nivelit të dytë të licencuar në vend, në vlerën që i korrespondon sasisë mesatare të energjisë elektrike të programuar në një javë (- GWh) me çmimin e blerjes të miratuar nga ERE.

Pas marrjes së njoftimit me shkrim, pala tjetër brenda tri (3) ditëve pune do t'i sigurojë palës kërkuar garancinë e kërkuar të performancës.

17.2 Ndryshimi i dëmshëm material: Një ndryshim i dëmshëm material do të ketë ndodhur nëse ka ndodhur një ose më shumë nga ngjarjet e specifikuar nga vetëpalët.

Zgjidhje e mosmarrëveshjeve dhe ligjet e zbatueshme

18.1 Për çdo gjë të pasqyruar në këtë kontratë, palët do t'i referohen dispozitave të legjislacionit që rregullojnë sektorin e energjisë elektrike.

18.2 Kjo kontratë do të zbatohet në përputhje me të gjitha aktet normative me fuqi juridike në territorin e Republikës së Shqipërisë.

18.3 Në rast të lindjeve të mosmarrëveshjeve gjatë zbatimit të kësaj kontrate, përfaqësuesit e autorizuar për çdopale, do të tentojnë me mirëbesim të zgjidhin mosmarrëveshjen sa më shpejt që të jetë e mundur. Në qoftë se përfaqësuesit arrijnë ta zgjidhin mosmarrëveshjen, zgjidhja do t'iu njoftohet palëve me shkrim dhe do të jetë detyruese për ato. Në qoftë se përfaqësuesit nuk mund ta zgjidhin mosmarrëveshjen brenda një afati kohor të arsyeshëm, por jo më të gjatë se 40 ditë kalendarike, ose në qoftë se një palë nuk arrin të zgjedhë një përfaqësues, brenda 10 (dhjetë) ditësh kalendarike nga njoftimi me shkrim i ekzistencës së mosmarrëveshjes, atëherë secila prej palëve ka të drejtë t'i drejtohet ERE-s, për zgjidhjen e mosmarrëveshjes.

18.4 Secila palë ka të drejtë që brenda 10 (dhjetë) ditësh kalendarike, nga dita që ka marrë njoftim për vendimin e ERE-s, do t'i drejtohet Gjykatës së Rrethit Tiranë për zgjidhjen e mosmarrëveshjes.

Ndryshimet

Kjo kontratë mund të ndryshohet vetëm me një dokument të shkruar të firmosur nga të dyja palët dhe të miratuar nga ERE.

Klauzola përfundimtare

20.1 Palët njohin risinë dhe përkohshmërinë e kësaj kontrate dhe si rrjedhojë njohin faktin se paraqitet nevoja për të pasur një periudhë prove dhe një nivel të mirë fleksibiliteti gjatë vazhdimit të saj.

20.2 Në përputhje me sa më sipër, palët bien dakord që do të: i) ndërmarrin të gjitha veprimet që janë të arsyeshme, në mirëbesim, që janë të nevojshme për të siguruar vijimësinë e shërbimit dhe aplikimit të kësaj kontrate; ii) negociojnë dhe të amendojnë këtë kontratë kur është e nevojshme për t'u përshtatur me të gjitha ndryshimet në aktet normative me fuqi juridike në territorin e Republikës së Shqipërisë; iii) përveç rasteve kur përshkruhet ndryshe në këtë kontratë të ruajnë siç parashihet në këtë kontratë, të mos e ndërpresin ose të pezullojnë përmbushjen e ndonjë detyrimi si rezultat i ndonjë vendimi në pritje

për ndonjë debat ndërmjetpalëve.

Neni 21

Hyrja në fuqi dhe afati i zbatimit të kontratës

21.1 Kjo kontratë nënshkruhet nga palët dhe hyn në fuqipas miratimit nga ERE.

21.2 Kjo marrëveshje ka afat 1-(një) vjeçar dhe i shtrinë efektet e saj nga data 1.1.2015 (data e fillimit) deri në datën 31.12.2015.

Mbahet në 3(tre) kopje origjinale, nga një për secilën palë dhe një për ERE.

Për

**KORPORATËN ELEKTROENERGJETIKE SHQIPTARE, KESH SHA
ADMINISTRATORI
Agron Hetoja**

Për

**OPERATORI I SISTEMIT TË TRANSMETIMIT, OST SHA ADMINISTRATORI
Engjell Zeqo**

ANEKSI 1

Palët bien dakord që rezerva primare, sekondare, dhe terciare do të sigurohen nga KESH sh.a. duke përdorur burimet e mëposhtme. KESH sh.a. do të bëjë përpjekjet e tij me të mira për të siguruar që gjatëkohëzgjatjes sëkontratës do të sigurojëshërbimet ndihmese sipas tipit, sasisë dhe cilësisë sipas kërkesës së OST sh.a.

1. Rezerva e rregullimit primar vendoset në të gjitha agregatet e lidhur direkt me rrjetin e transmetimit, në mënyrë sa më uniforme dhe proporcionale që të jetë e mundur. (Kodi i Rrjetit IV.7.4.4). Njësitë gjeneruese duhet të jenë të pasura me Rregullator Automatik të Shpejtësisë (RASH). Saktësia e matjes sëfrekuencës për rregullimin primar duhet të jetë më e mirë ose e barabartë me 10 mHz. Intervali i mos ndjeshmërisë së rregullatorit të njërive gjeneruese nuk duhet të kalojë ± 10 mHz. Aktivizimi i Rregullimit Primar në njësitë gjeneruese fillon para se devijimi i frekuencës të kalojë ± 20 mHz (që është shuma e saktësisë së matjes sëfrekuencës dhe intervali i mos ndjeshmërisë së rregullatorit. Sipas planifikimit vjetor që bëhet nga ENTSO-E, kontributi i zonës në kontrollin në rregullimin primar për vitin 2014 është 7 MW, nga mbi 3000 MW që është rezerva totale e këtij rregullimi për rrjetin sinkron të ENTSO-E, dhe konstantja e vendosur në rregullatore (karakteristika fuqi – frekuencë errjetit) 60 MW/Hz, nga 26 905 MË/Hz që është konstantja totale e rrjetit sinkron. Në rastin kur sistemi elektroenergjetik punon i izoluar nga sistemet fqinje, rezerva minimale e rregullimit primar vendoset jo më e vogël se 5% e ngarkesës totale të sistemit.

2. Rezerva e rregullimit sekondar përdoret (në mënyrë automatike) në rast të devijimit të frekuencës nga vlera nominale dhe/ose të balancës sëshkëmbimit nga vlera e programuar. Kjo rezervë vendoset në agregatet/centralin rregullues të destinuar për këtë qëllim. Sipas Manualit Operacional të ENTSO-E (Policy 1), për llogaritjen e kësaj rezerve, në mënyrë orientuese, përdoret formula e mëposhtme:

$$R = \sqrt{aL_{\max} + b^2} - b, \text{ ku } a = 10, b = 150, \text{ dhe } L \text{ është ngarkesa e konsumit.}$$

Rregullimi Sekondar shfrytëzonnë mënyrë të centralizuar dhe të vazhdueshme Rregullimin Automatik të Gjenerimit, duke modifikuar pikën e punës të fuqisë aktive të njërive gjeneruese me ngarkesë të rregullueshme të cilat marrin pjesë në rregullimin sekondar, për një periudhë kohe që fillon pas disa sec e deri në 15 min pas incidentit. Saktësia e matjes sëfrekuencës për rregullimin sekondar duhet të jetëndërmjet 1.0 mHz dhe 1.5 mHz.

3. Rezerva e rregullimit terciar është rezervë joautomatike që aktivizohet me kërkesë të Operatorit të Sistemit, dhe përdoret për të mbajtur në efektivitet rezervën e rregullimit sekondar kur kjo ezaurohet, dhe amortizimin në një farë mase të incidenteve të mundshme në gjenerim. Bazuar në faktin se njësitë gjeneruese të lidhura në rrjetin e transmetimit, jashtë juridiksionit të KESH-it, janë me kapacitet të instaluar të rendit 10-15 MW, në këtë kontratë (për efekt pagese) do të merret në konsideratëvetëm rezerva terciare e sinkronizuar. Në rast se një nga agregatet e KESH-it del jashtë pune për shkak avarie, ai duhet të zëvendësohet nga agregati rezervë brenda të njëjtut central, ose nga agregatet në centralet e tjera të KESH-it, brenda një intervali prej rreth 10 minutash, me qëllim rivendosjen sa më të shpejtë të rezervës sekondare dhe terciare të sinkronizuar, të kërkuar nga OST-ja në skedulimin javor përkatës.

Në tabelën e mëposhtme jepen centralet dhe kapaciteti i instaluar i njërive gjeneruese, të cilat do të

sigurojnëshërbimet ndihmese për sistemin elektroenergjetik.

Centrali	Kapaciteti i instaluar ne MW
Fierza	4 x 125
Komani	4 x 150
V.Dejes	5 x 50

Alokimi i kapacitetit të rezervës për të tria llojet e rregullimit të gjenerimit, në varësi të ngarkesës së konsumit në MW, duke përdorur formulat e lartpërmendura, dhe duke plotësuar kriterin e rezervës sinkrone në nivelin 5 – 6 % të ngarkesës së konsumit, jepet në tabelën e mëposhtme:

Ngarkesa	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600
R.primare	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
R.sekondare	16	19	22	25	27	30	33	36	38	41	44	46
Rezerva automatike	21	24	27	30	32	35	38	41	43	46	49	51
R.terciare	13	15	18	20	23	25	28	30	33	35	38	40
Rezerva e sinkronizuar	33	39	44	50	55	60	66	71	76	81	86	91
Kapaciteti llogarites	28	34	39	45	50	55	61	66	71	76	81	86

ANEKSI 2

Çdo njësi gjeneruese që merr pjesë në sigurimin e shërbimeve ndihmese minimumi duhet të ketë aftësitë e mëposhtme:

i) të gjenerojë dhe të operojë me parametra normal për frekuenca të sistemit të transmetimit në diapazonin 49.5 Hz – 50.5 Hz;

ii) të mbetet e sinkronizuar me sistemin e transmetimit për frekuenca në sistemin e transmetimit në diapazonet 47.5 Hz – 49.5 Hz dhe 50.5 Hz – 52.5 Hz për një kohë prej 60 minutash;

iii) të mbetet e sinkronizuar me sistemin e transmetimit për frekuenca në sistemin e transmetimit në diapazonet 47.0 Hz – 47.5 Hz për një kohë prej 20 sekonda. Kjo kërkohet për çdo herë që frekuenca është nën 47.5 Hz;

iv) të mbetet e sinkronizuar me sistemin e transmetimit për frekuenca në sistemin e transmetimit në diapazonet 52.5 Hz – 53 Hz për një kohë prej 5 sekondash. Kjo kërkohet për çdo herë që frekuenca është mbi 52.5 Hz;

v) të mbetet e sinkronizuar me sistemin e transmetimit gjatë ndryshimit të frekuencës në sistemin e transmetimit në vlera me të mëdha dhe të barabarta me 0.5 Hz për sekondë;

vi) të vazhdojë operimin në minimumin e specifikuar të gjenerimit brenda vlerave 49.8 Hz – 51.0 Hz;

vii) të mbetet e sinkronizuar gjatë ndryshimit të nivelit të tensionit në sistemin e transmetimit në vlera me të mëdha dhe të barabarta me 10%;

viii) të vazhdojë operimin në përputhje me kurbën e aftësisë reaktive siç kërkohet nga sistemi i transmetimit për mbajtjen e niveleve të tensionit;

ix) të vazhdojë të mbetet i sinkronizuar gjatë prishjes së balancës gjenerim – ngarkese sipas standardeve IEC 60034-1;

x) vlera e rrymës së lidhjes së shkurtër duhet të jetë sipas standardeve IEC 60034-1;

xi) gjenerimi minimal: jo më i madh se 35% e kapacitetit nominal;

xii) aftësi për rritjen e gjenerimit: jo më i vogël se 1.5% e kapacitetit nominal për minute, kur njësi është në kushte normale operimi;

xiii) aftësi për uljen e gjenerimit: jo më i vogël se 1.5% e kapacitetit nominal për minute, kur njësi është në kushte normale operimi;

xiv) njësitë gjeneruese duhet të vazhdojnë të operojnë dhe kur profilet e tensionit në sistemin e transmetimit janë në nivelet e paraqitura në tabelën e mëposhtme:

Niveli i tensionit	Lidhur në:	Nëkapacitet maksimal $\cos\phi$	Në 35% të kapacitetit maksimal $\cos\phi$
99kV – 123kV	110 kV	0.93 – 0.85	0.7 – 0.4
90kV – 100kV		0.85	0.7 – 0.4
140kV – 163kV	150 kV	0.93 – 0.85	0.7 – 0.4
125kV - 140kV		0.85	0.7 – 0.4
198kV – 242kV	220 kV	0.93 – 0.85	0.7 – 0.4
190kv – 200kV		0.85	0.7 – 0.4
360kV – 420kV	400 kV	0.93 – 0.85	0.7 – 0.4
350kV- 360kV		0.85	0.7 – 0.4

ANEKSI 3

Formati i skedulimit vjetor, mujor, dhe ai javor që do të përdoret si bazë për llogaritjen e kapacitetit rezerve, sipas llojit të rregullimit dhe drejtimit, jepet në tabelën e mëposhtme.

Vlerat e vendosura në tabelë janë vetëm për demonstrim, pasi ato paraqesin ngarkesën (konsumin) me bazë orare, për ditën e mesatarizuar të vitit 2013, dhe vlerat e llogaritura të rezervës sekondare sipas formulës përkatëse, si dhe rezervën terciare, ku shuma e të dy llojeve të rezervave (automatike dhe jo) është rreth 5-6% të ngarkesës së konsumit të parashikuar për orën përkatëse. Kapaciteti llogaritet vlerësohet për të dy drejtimet e rregullimit, në rritje dhe në ulje të gjenerimit. Në rast se do të kërkohen vlera (kapacitete) të ndryshme për drejtime të ndryshme, atëherë në tabelë do të paraqiten me rreshta të veçantë sipas drejtimit (katër rreshta), por mënyra e llogaritjes mbetet e njëjtë.

Dita e mesatarizuar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Mesat
Ngarkesa (konsumi)	635	567	534	523	531	593	741	927	1001	1011	999	991	985	987	979	974	998	1048	1087	1127	1137	1061	923	756	880
R.sekondare (+/-)	20	18	17	17	17	19	23	28	30	31	30	30	30	30	30	30	30	32	33	34	34	32	28	23	27
R.terciare (+/-)	16	14	13	13	13	15	19	23	25	25	25	25	25	25	24	24	25	26	27	28	28	27	23	19	22
Kapaciteti llogarites	72	64	60	60	60	68	84	102	110	112	110	110	110	110	108	108	110	116	120	124	124	118	102	84	98

Me supozimin se tabela e mësipërme paraqet kapacitetin e mesatarizuar të rezervës së kërkuar nga OST-ja për një muaj të caktuar, atëherëmënyra e llogaritjes së shumës që duhet të faturohet për çdoshërbim të kapacitetit rezerve, jepet në tabelën e mëposhtme, ku është përdorur formula:

Shuma [€] = kapaciteti [MW] x (numri i orëve) x çmimi [€/MWh]

Emërtimi i kapacitetit rezervë, të kërkuar nga OST-ja	Kapaciteti në MW	Vlerësimi i orëve të muajit, kur kapaciteti rezervë është bërë disponibël	Çmim i në €/MWh	Shumamujore në €
R. sekondare +	27	720	X1	Y1
R. sekondare -	27	720	X2	Y2
R. terciare +	22	720	X3	Y3
R. terciare -	22	720	X4	Y4
Shumatotale	98			Y

Për këtë rast, vlerësimi i orëve është bërë i plotë, për muajin me 30 ditë, pra me supozimin se për çdo orë të muajit në fjalë, devijimi nga programi i shkëmbimit ACE ka rezultuar më i vogël se ± 20 MW, që do të thotë se për çdo orë të këtij muaji ka qenë disponibël rezerva e nevojshme për të bërë rregullimin. Në rast se nga realizimi i grafikut dispeçer me bazë orare të çdoditë, do të rezultojnë orë me ACE $>\pm 20$ MW, atëherë (pas verifikimit për çdo rast) këto orë do të reduktohen nga shuma totale e orëve të muajit përkatës.

Çmimi i vendosur në tabelë për çdo lloj rregullimi dhe drejtimi, është referues. Referenca është marrë nga të dhënat (tenderi) i zhvilluar nga të katër TSO-te e Gjermanisë për vitin 2012, për blerjen e këtij lloj shërbimi (rezerva sekondare, terciare). Gjithsesi, palët do të zbatojnë nenin 10.4 të kësajkontrate.